

Kalich z krajiny cédrov. Maronitská liturgia pod lupou (Prvá časť)

Lucia Laudoni

20. júla 2021 ✝ Kultúra

Sláva je ako tieň: kráča za človekom, nikdy nie pred ním. Aby tieň bolo vidno, musí svietiť Slnko. Ak je týmto Slnkom Boh, *largitor gloriae*, darca slávy, je všetko v poriadku.

O Libanone sa hovorí, že je krajinou cédra. Koľko kresťanov odpočíva v tieni vždyzelených libanonských sviec? Presné štatistické dáta neexistujú, sekera arabizácie a islamizácie vyťala už veľa úrodných koreňov.

Zvesť o libanonskom divotvorcovi Šarbelovi prekročila hranice zeme cédrov. Čo vieme o Cirkvi a obrade, ktorým žil?

Zdroj: monasteryicons.com

Peregrinatio perpetua ad Patrem. Život kresťana je ustavičnou púťou k nebeskému Otcovi a východné liturgické modely rozvíjajúce sa v prostredí stálych politických a s nimi spojených existenčných hrozieb vstrebávali do seba ako špongia spiritualitu púte a parúzie. Očakávanie druhého príchodu Pána, tak drahého prvým jeruzalemským synom Kristovho kalicha.

Každá liturgia je púťou. Odohráva sa v čase a zároveň nad časom. A našou pútnickou palicou je kríž.

Púť a s ňou spojené vedomie nebezpečenstva majú libanonskí katolíci, maroniti, hlboko v génoch. Súčasným centrom tejto východnej Cirkvi unionizovanej s pápežským stolcom je Libanon, ale pr(a)vou kolískou maronitskej spirituality je Sýria. Monastier svätého Marona pôvodne pod omoforom antiochijského patriarchátu vznikol v 4. storočí. Duchovné deti divotvorcu a pustovníka Marona, ktorého spolužiakom bol v

Antiochii svätý Ján Zlatoústý, koncom 8. storočia putovali do libanonských hôr. Ich nehostinná kamenná náruč im pomohla ochrániť starosýrsku identitu mimo pulzu hlavných politických tepien.

Súčasným patriarchom “najzápadnejšej východnej Cirkvi” je Jeho eminencia kardinál Béchara Butrus Raï. Mitra latinského typu však nie je cudzia ani Arménom.

Zdroj: ilsismografo.blogspot.com

Maroniti sa identifikujú ako potomkovia antických Feničanov a často deklarujú, že nikdy neprerušili jurisdikčnú jednotu s Rímom. Rok 1182, v ktorom bola podpísaná únia maronitského patriarchu s pápežom, sami maroniti označujú za formálny administratívny akt. *Necessitas* vyznania viery v rozsahu vyžadovanom rímskou kúriou však latentne poukazuje na to, že predchádzajúca jednota mala svoje trhliny.

Viac než teologické dôvody kruciálnu rolu zohrávala izolácia a slabá cirkulácia informácií. Maroniti ešte v 7. storočí údajne vyznávali vlastnú variantu monoteizmu, ktorý bol anatematizovaný VI. ekumenickým snemom.

Kontakty maronitov so západným kresťanstvom oživil až križiaci. Prvým maronitským patriarchom, ktorý navštívil Miesto miest na Tibere, bol Jeremiáš II. al-Amšítí, ktorý v novembri 1215 šokoval otcov IV. lateránskeho koncilu. Pred tvárou pápeža Inocenta III. vyšlo z hostie konsekrovanej patriarchom prenikavé svetlo a začala levitovať, čo pravdepodobne prispelo k akceptácii špecifík maronitskej kultúry zo strany Ríma. O tejto udalosti sa zmieňuje otec maronitskej historiografie Štefan al-Duwayhi, ktorý sa narodil v dobách, kedy jeho vlasť dusil osmanský turban. Po štrnástich rokoch štúdia na maronitskom kolégiu v Ríme sa al-Duwayhi vrátil do Libanonu posilnený zázrakom uzdravenia z očnej choroby zvyčajne vedúcej k slepote.

Prvý muž maronitského osvietenstva (našťastie nenapadnutého hrdzou sekularizmu) Istifan Al-Duwayhi nosil latinské pálium.

Zdroj: wikipedia.org

Ako patriarcha a patriot sa vyznačoval dôrazom na čistotu rítu a odporom voči osmanskej daňovej politike, ktorá ťahovala opasky najmä roľníkom. Turci sa dokonca pokúšali al-Duwayhiho zavraždiť, útoky však *Dei cum auxilio* prežil.

V jednej ruke pero, v druhej už spomínaná pútnická palica. Okrem písania historických a filozofických spisov chodieval tento hierarcha a zakladateľ kolégia v sýrskom Aleppe na kánonické vizitácie po celom maronitskom svete.

Mučenícka krv pokropila maronitské spoločenstvo už v čase jeho duchovného detstva, v roku 517. Čierne ruky monofyzitského antiochijského patriarchu Severa boli pre tristo päťdesiat maronitských mníchov verne sa pridržajúcich chalcedónskej dogmy poslom smrti.

Svätého Marona uctieujú katolíci aj pravoslávni.

Zdroj: st-maron.ru

Mnísi Cirkvi svätého Marona z krajiny cédrov boli až do roku 1695 vagantní bez väzieb na konkrétny kláštor. Reforma zo 17. storočia dala relatívne slobodnému maronitskému monasticizmu štrukturalizovaný punc latinských kongregácií. Sadra modelovaná podľa západnej formy...

Je zaujímavé, že maronitská Cirkev nemá orientálnu „dvojičku“ nepodriadenú pápežskej tiare. Treba však dodať, že agentmi udržania celého spoločenstva pod vatikánskymi kľúčmi boli v 19. storočí najmä Francúzi.

Tradičná maronitská liturgia dávala preto značný priestor jazyku krajiny galského kohúta, ktorá ovládala Libanon politicky aj kultúrne. Vplyv latinskej Európy zasiahol všetky oblasti maronitského cirkevného života, ale rekviem pre *quorbono*, ako sa v sýrskom jazyku hovorí maronitskej eucharistickej službe, dávne latinské hrdlá nikdy nespievali. Truhlou a náhrobným kameňom maronitskej liturgie je až *Vaticanum secundum*, presnejšie, nesprávna implementácia koncilových nariadení.

Libanonská ikona Narodenia Pána. Kedy sa vo väčšine maronitských duší narodí láska k vlastným koreňom? Prázdne miesto v srdci zatiaľ zaplomboval liturgický amalgám v podobe kópie novus ordo.

Zdroj: inspiredangela.wordpress.com

V mene návratu k sýrskej minulosti sa maroniti *sua sponte* postupne vzdávajú starosýrčiny v prospech arabčiny. V diaspóre dávajú nadmerný priestor národným jazykom, v dôsledku čoho si mladá generácia už nepamätá sýrske modlitby.

Otrhajme hrachu struky a nebude ani úroda, ani semeno. Bude len suchá byl.

Prečo sa maronitská liturgia v rozpore s pôvodnou tradíciou slúži *versus populum* podľa vzoru rímskokatolíckeho *novus ordo* a čo všetko v mene reformy skončilo na liturgickom smetisku?

Aký význam má červená farba na svätodušné sviatky a ako vyzerá libanonskými katolíckmi adaptovaný chaldejský znak pokoja? V knihe týchto otázok a odpovedí budeme loviť nabudúce.

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/kalich-z-krajiny-cedrov-maronitska-liturgia-pod-lupou-prva-cast/>